

II. ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

1. Οι σταυροφορίες και η πρώτη άλωση της Πόλης

Όροι – κλειδιά

Σταυροφορίες – προσκυνήματα – ιερός πόλεμος – εκτροπή τέταρτης σταυροφορίας – άλωση Πόλης – διανομή Ρωμανίας

α. Ορισμός και παράγοντες

- **Σταυροφορίες:** Κίνηση που εκδηλώθηκε στη Δύση από τον 11ο αιώνα με πρωτοβουλία των παπών. Στόχο είχε την **απελευθέρωση** του Παναγίου Τάφου και των Αγίων Τόπων, που είχαν κατακτήσει οι Σελτζούκοι Τούρκοι το 1077.
- **Παράγοντες** που διαμόρφωσαν την κίνηση των σταυροφοριών:
 - Η φημολογία για τις **αγριότητες των Αράβων και των Τούρκων** κατά των προσκυνητών στους Αγίους Τόπους.
 - Τα **οικονομικά και κοινωνικά** προβλήματα της Δύσης.
 - Το **κάλεσμα για βοήθεια**, που απηύθυνε ο Αλέξιος Α΄ Κομνηνός στους ηγεμόνες της Δύσης.

β. Οι τρεις πρώτες σταυροφορίες

- **Η πρώτη σταυροφορία (1096-1099)** είχε κυρίως θρησκευτικό χαρακτήρα.
 - Συμμετείχαν:
 - ❖ Λαϊκές μάζες
 - ❖ Φεουδάρχες
 - Οι **φεουδάρχες**:
 - ❖ Νίκησαν τους Τούρκους.
 - ❖ **Ανέκτησαν** και παραχώρησαν στο Βυζάντιο (βάσει συμφωνίας) τη **δυτική Μικρά Ασία**.
 - ❖ **Κατέλαβαν την Ιερουσαλήμ** (15-7-1099)
 - ❖ **Ίδρυσαν ηγεμονίες και αυτοτελή κρατίδια** στη Συρία και την Παλαιστίνη.
- **Η δεύτερη σταυροφορία (1147-1149):**
 - Είχε ως αρχηγούς:
 - ❖ Τον βασιλιά **Λουδοβίκο Ζ΄** της Γαλλίας.
 - ❖ Τον βασιλιά **Κονράδο Γ΄** της Γερμανίας.
 - **Δεν είχε επιτυχία** στους στόχους της.
- **Η τρίτη σταυροφορία (1189-1193):**
 - Προκλήθηκε από την κατάληψη της Ιερουσαλήμ από τον Σουλτάνο της Αιγύπτου, Σαλαντίν.
 - Είχε ως αρχηγούς:
 - ❖ Τον βασιλιά της Αγγλίας, **Ριχάρδο** τον Λεοντόκαρδο.
 - ❖ Τον βασιλιά της Γαλλίας, **Φίλιππο-Αύγουστο**.
 - ❖ Τον βασιλιά της Γερμανίας, **Φρειδερίκο** Βαρβαρόσσα.
 - **Δεν πέτυχε τον στόχο της** (κατάληψη της Ιερουσαλήμ).
 - Κατά τη διάρκεια αυτής της σταυροφορίας ο **Ριχάρδος κατέλαβε την Κύπρο** την οποία παραχώρησε στους Ναΐτες Ιππότες. Αυτοί, με τη σειρά τους, την παραχώρησαν στον Φράγκο Γκυ ντε Λουζινιάν.

Η τέταρτη σταυροφορία (1202-1204):

- Είχε **πολιτικό** και **οικονομικό** χαρακτήρα.
- Είχε αρχικά **στόχο** την **κατάληψη της Αιγύπτου**.
- Κατέληξε στην **άλωση της Κωνσταντινούπολης (1204)**, όταν ο Αλέξιος Δ΄ Άγγελος ζήτησε τη βοήθεια των σταυροφόρων, για να καταλάβει αυτός τον αυτοκρατορικό θρόνο.
- Μετά την άλωση της Πόλης, οι σταυροφόροι μοιράστηκαν τα βυζαντινά εδάφη (τη Ρωμανία).

Ερωτήσεις

Βιβλίο, σελ. 61, ερωτήσεις 1, 2, 3.

Επιπλέον:

1. Τι ήταν οι σταυροφορίες και ποιοι παράγοντες προκάλεσαν την πραγματοποίησή τους;
2. Ποιοι ήταν οι στόχοι των σταυροφοριών;
3. Ποιος ήταν ο χαρακτήρας της πρώτης σταυροφορίας, ποιοι συμμετείχαν σ' αυτήν και ποια τα αποτελέσματά της;
4. Ποιοι ήταν αρχηγοί στη δεύτερη και τρίτη σταυροφορία και ποια τα αποτελέσματά τους;
5. Ποιος ήταν ο χαρακτήρας της τέταρτης σταυροφορίας, ποιος ο στόχος της και ποιο το αποτέλεσμα;